

نقش مدیران محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی پیرامون کلان شهر

تهران (مورد مطالعه: بخش آفتاب تهران)^۱

محمد رضا رضوانی^۲، مصطفی هراثینی^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۴/۰۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۶/۰۱

از صفحه ۱ تا ۲۴

بزهشنامه جغرافیای انتظامی

سال پنجم، شماره نوزدهم، پاییز ۱۳۹۶

چکیده

امنیت از جمله پدیده‌های مهم و شایان توجهی است که از نیازها و ضرورت‌های اساسی در هر جامعه به شمار می‌رود. یکی از نهادهایی که نقشی بسیار مؤثر در ارتباط با امنیت انتظامی جامعه به‌خصوص در نواحی روستایی می‌تواند داشته باشد، مدیریت محلی است. هدف از پژوهش حاضر ارزیابی نقش مدیریت محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی است. روش پژوهش در این بررسی مبتنی بر روش توصیفی-تحلیلی است. در گردآوری داده‌ها و اطلاعات، از مطالعات کتابخانه‌ای-اسنادی و میدانی استفاده شده است. پایایی داده‌ها بر اساس ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده که نشان‌دهنده عدد (۰.۸۴۱) است و روایی داده‌ها نیز بر اساس شیوه روایی محتوا (مطابق نظر اساتید) انجام گرفته است. در تحلیل داده‌ها، از آزمون‌های آماری توصیفی و استنباطی (رگرسیون چند متغیره، آزمون t تک نمونه‌ای، همبستگی اسپیرمن) بهره‌گیری شده است. جامعه آماری پژوهش شامل دو گروه ساکنین روستایی و مدیران محلی مناطق روستایی بخش آفتاب تهران است. نتایج حاصل از تحلیل عملکرد مدیران محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی نشان دادند که عملکرد مدیران محلی در زمینه مدیریت انتظامی با میانگین (۳.۰۹)، در وضعیت نسبی مناسبی قرار دارد. همچنین ارزیابی میزان توانایی مدیران محلی در مدیریت انتظامی نشان می‌دهد در شاخص‌های ساختار، تشکیلات، قوانین و مقررات با میانگین (۳.۳۴)، دانش و آگاهی لازم در جهت مدیریت انتظامی با میانگین (۳.۲۵) بالاتر از حد متوسط قرار دارد و شاخص‌های منابع مالی با میانگین (۲.۳۵)، امکانات و تجهیزات مورد نیاز در سطح پایین‌تر از سطح متوسط قرار گرفته است و وضعیت مطلوبی ندارند.

کلید واژه‌ها: مدیران محلی، امنیت، مدیریت انتظامی، بخش آفتاب، تهران.

۱- این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد تحت همین عنوان است که در دانشکده جغرافیا دانشگاه تهران صورت گرفته است.

۲- استاد دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران، تهران، ایران. (نویسنده مسئول مکاتبات) rrezvani@ut.ac.ir

۳- کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

بیان مسئله

از ابتدای شکل‌گیری زندگی اجتماعی، انسان‌ها همواره با مسئله محافظت خود در مقابل خطرات و تهدیدات بیرونی و درونی مواجه بوده‌اند. در واقع از جوامع سنتی تا جوامع مدرن امروزی، مسئله ثبات صلح، امنیت و داشتن محیطی امن، همواره در دستور کار جوامع بشری قرار داشته است. البته باید توجه داشت که حدودوئغور امنیت از لحاظ مفهومی در مقاطع مختلف حیات بشر به یک اندازه نبوده است، روشن است که در جوامع جدید و با توجه به گسترش نهادهای جدید اجتماعی و پیچیده‌تر شدن حیات اجتماعی، امنیت نیز ابعاد و شاخه‌های جدیدتری یافته است (صالحی امیری و جوینده، ۱۳۹۱) و دامنه آن، همه ابعاد کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و روانی زندگی انسان‌ها را در بر گرفته است. این تحولات گرچه مشکلات بسیاری از زندگی انسان‌ها را نسبت به گذشته بهبود بخشیده است، اما آمارها نشان از کاهش امنیت و افزایش ناامنی دارند. ناامنی‌های پیدا و پنهان، طبیعی و انسانی، در زندگی کودکان، زنان، مردان و حتی سالخوردگان با شدت و ضعف، دامن‌گیر تمام جوامع است (صارمی، ۱۳۸۹: ۱۰۸).

نحوه تأمین امنیت که از دیرباز موضوع مورد بحث پژوهشگران عرصه مسائل راهبردی بوده، به دو ایده رئالیستی و ایدئالیستی تجلی می‌یابد (Buzan, 2000: 72). تا دهه ۱۹۸۰ این دو نحوه برداشت بر همه تفکرات مربوط به مسئله امنیت ملی حاکم بوده است (ربیعی، ۱۳۸۳). در پی نقد نظریه‌های کلاسیک، نظریه انتقادی بر لزوم مطالعات جایگزین در عرصه امنیت پژوهی تأکید کرده است (Bilgin et al, 1998). بعد از جنگ سرد، بوزان^۱ به همراه ویور^۲، دووولد^۳ و سایرین، در مکتب کپنهاگ، در پی گسترش مفاهیم امنیت، تحلیل‌های ظریفی ارائه دادند و ایده امنیت اجتماعی را مطرح کردند. آن‌ها این کار را از طریق توجه به ابعاد اجتماعی، اقتصادی، محیطی، سیاسی و نظامی - امنیتی انجام دادند (Bilgin et al, 1998). موضوعی که نخستین بار در آنجا مطرح شد، این بود که اولاً، امنیت-ناامنی، فقط به عوامل نظامی بستگی ندارد، بلکه امروزه مسائل اجتماعی، فراتر از عوامل نظامی ایفای نقش می‌کنند و ثانیاً، متصدی امنیت فقط

1- Buzan

2- Waever

3- Duwell

دولت‌ها نیستند، بلکه نیروهای اجتماعی نیز نقش برجسته‌ای دارند (افتخاری و نصیری، ۱۳۸۳). بدین ترتیب آن‌ها جامعه را مرجع امنیت می‌دانند و معتقدند با ظهور احساس «ما»، جوامع به‌عنوان موضوع امنیت مطرح می‌شوند (Bilgin, 2003).

مدیران به سبب جایگاهی که دارند می‌توانند توفیقات ارزشمند و نیز ناکامی‌هایی را برای سامانه تحت مدیریت خویش به وجود آورند. آنان با برنامه‌ریزی راهبردی، تخصیص منابع، سازمان‌دهی افراد، رهبری و مدیریت عملکرد، ارزیابی و کنترل نقش مهمی در مسیر تعالی سازمان دارند (Armstrong, 2008: 12).

مدیریت به‌عنوان یکی از فعالیت‌های اجتماعی بشر سابقه‌ای بس دیرینه دارد، شاید مدیریت را بتوان یکی از مهم‌ترین فعالیت‌ها در زندگی اجتماعی بشر امروز بدانیم. در عصر حاضر به مدد این فعالیت است که مأموریت‌ها و اهداف سازمان‌ها تحقق می‌یابند، از منابع و امکانات موجود بهره‌برداری می‌شود و توانایی و استعداد‌های انسان‌ها از قوه به فعل درمی‌آید. در فرایند برنامه‌ریزی و توسعه روستایی، مدیریت، جایگاه و نقش بسیار مهمی دارد. بدون مدیریت روستایی مشروع و کارآمد، اهداف توسعه روستایی تحقق نخواهد یافت (بدری و موسوی، ۱۳۸۸).

از سوی دیگر با افزایش جمعیت مناطق و شکل‌گیری سکونتگاه‌های واقع در پیرامون کلان‌شهرها، روند وقوع جرم رو به فزونی نهاده و هرچه این اجتماعات گسترده‌تر شود، دامنه وقوع جرم نیز افزون می‌شود و لزوم مبارزه با آن و برنامه‌ریزی در جهت پیشگیری از جرم، امری انکارناپذیر و ضروری می‌نماید. دانشمندان علوم اجتماعی و جرم‌شناسی، هر یک از منظری، جرم و راهکارهای پیشگیری از آن را مورد مطالعه قرار داده‌اند، اما آنچه را که نباید هیچ‌گاه از نظر دور داشت، نقش مؤثر مدیریت اجتماعات بشری است که از آن به‌عنوان مدیریت محلی یاد می‌نماییم. مطالعه حاضر درصدد تحلیل و ارزیابی نقش مدیریت محلی (دهیاری و شوراهای اسلامی) در مدیریت انتظامی سکونتگاه‌های روستایی است که به‌عنوان نمونه سکونتگاه‌های روستایی واقع در بخش آفتاب که در حاشیه جنوبی کلان‌شهر تهران واقع شده، مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ بنابراین اهداف اساسی این پژوهش عبارت‌اند از:

۱. بررسی تأثیرات مدیریت محلی در مدیریت انتظامی نواحی روستایی؛

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال پنجم، شماره نوزدهم، پاییز ۱۳۹۶)

۲. سنجش و بررسی میزان توانایی مدیریت محلی در مدیریت انتظامی نواحی روستایی؛
۳. ارائه پیشنهادهای مناسب جهت ارتقاء نقش مدیریت محلی در مدیریت انتظامی نواحی روستایی.

پیشینه پژوهش

در ارتباط با نقش مدیریت محلی در ایجاد امنیت انتظامی مناطق روستایی تاکنون پژوهشی صورت نگرفته ولی در ارتباط با احساس امنیت و مباحث مرتبط با امنیت پژوهش‌هایی صورت گرفته است که به اختصار شرح داده می‌شود:

نایب پور و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی تحت عنوان نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت شهروندان در مناطق مرزی مورد مطالعه: شهر مرزی سرخس با استفاده از تکنیک پرسشنامه به بررسی این موضوع پرداخته‌اند. بر اساس یافته‌های این پژوهش بین نقش نیروی انتظامی و احساس امنیت در بعد مالی و جانی و احساس امنیت در فضاهای شهری در بین شهروندان شهر سرخس رابطه معناداری وجود داشت. همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد که میانگین ارزیابی شهروندان از نقش نیروی انتظامی در حوزه دقت بیش‌ترین (۱۸ ۲) و در حوزه عملکرد کمترین (۸۵ ۱) مقدار را، داراست. لذا نیروی انتظامی می‌تواند با تشکیل گروه‌ها و تشکل‌های جدید با همکاری مردم از این طریق، روحیه همبستگی اجتماعی را بالا برده تا از این طریق بهتر بتواند امنیت اجتماعی را در شهر برقرار کند (نایب پور و همکاران، ۱۳۹۵).

صالحی امیری و افشار نادری (۱۳۹۰)، در پژوهشی با عنوان مبانی نظری و راهبردی مدیریت ارتقاء امنیت اجتماعی و فرهنگی در تهران، اشاره می‌کنند اگرچه بروز آسیب‌ها و ناهنجاری‌ها در جوامع مختلف تا حدودی طبیعی است، اما ذات زندگی اجتماعی بشر همواره با کمبودها، نارسایی‌ها و اختلالاتی مواجه است که بروز ناهنجاری‌ها را ناگزیر می‌سازد. اگر این معضلات به میزانی رسیدند که به مسئله اجتماعی تبدیل شدند، شایسته توجه و تدبیر جدی بوده و بایستی علل و عوامل افزایش‌دهنده بسترها، زمینه‌ها و همچنین ابعاد و زوایای این ناهنجاری‌ها بررسی و شناخته شوند و مبتنی بر پژوهش‌ها و مطالعات، سیاست‌ها و راهکارهای کنترل و مهار آن‌ها نیز تدوین شود. نتایج به‌دست‌آمده در این پژوهش حاکی از آن است که در میان متغیرهای اثرگذار بر امنیت،

بیشترین تأثیر را متغیر سرمایه فرهنگی داشته است؛ بنابراین با نگاهی کلان به جامعه و با توجه به نتایج پژوهش، به طراحی الگوی ارتقاء امنیت اجتماعی و فرهنگی پرداخته شده است (صالحی امیری و افشاری نادری، ۱۳۹۰).

کوهی و همکاران (۱۳۹۲)، در پژوهشی تحت عنوان تبیین مؤلفه‌های امنیتی مؤثر بر گرایش سرمایه‌گذاران به مهاجرت، به بررسی مؤلفه‌های امنیت انتظامی بر گرایش سرمایه‌گذاران به مهاجرت از استان آذربایجان شرقی پرداخته‌اند. پژوهش به روش پیمایشی انجام شده و جامعه آماری آن را سرمایه‌گذاران استان آذربایجان شرقی تشکیل می‌دهند که بالغ بر ۸۷۹۴ نفر هستند. از این تعداد ۳۹۰ نفر با فرمول نمونه‌گیری و با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای توأم با تصادفی ساده برای مطالعه انتخاب شده‌اند. همچنین، ابزار گردآوری در این پژوهش، پرسشنامه بوده است. پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها، یافته‌ها نشان می‌دهد که: میزان گرایش سرمایه‌گذاران به مهاجرت از استان در سطح متوسط به بالا بوده و بین متغیرهای میزان رضایت سرمایه‌گذاران از عملکرد نیروی انتظامی، امنیت انتظامی، امنیت روانی و حفظ شأن و منزلت اجتماعی سرمایه‌گذار با میزان گرایش سرمایه‌گذاران به مهاجرت از استان، همبستگی معنادار و معکوسی وجود داشته است و این متغیرها توانسته‌اند تا (۲۶٪) از واریانس گرایش سرمایه‌گذاران به مهاجرت را تبیین نمایند (کوهی و همکاران، ۱۳۹۲).

کاراکوس و همکاران (۲۰۱۰)، در مطالعه‌ای تحت عنوان ترس از وقوع جرم در بین شهروندان ترکیه، سعی در تبیین عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان نمودند. جامعه آماری پژوهش ۶۷۱۳ نفر از شهروندان شهری و روستایی ترکیه بود که به صورت تصادفی انتخاب شد. نتایج پژوهش نشان داد بین احساس امنیت و متغیرهای سن، تحصیلات، مالکیت خانه، رضایت از همسایگان، اجرای قانون ارتباط مثبت و بین متغیرهای جنسیت، درآمد، قربانی جرم بودن، سکونت در شهر ارتباط منفی مشاهده وجود دارد (Karakus, 2010: 174-184).

پیرسون و بریتزک در سال ۲۰۱۴ به بررسی روابط بین ترس از وقوع جرم و عوامل محیطی-کالبدی و خصوصیات فردی افراد در نیوزیلند پرداختند. برای گردآوری داده‌ها از داده‌های سرشماری و داده‌های پلیس استفاده شد. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد، بین متغیر وابسته (ترس از وقوع جرم) و جنسیت زن، تجربه قبلی جرم و احساس محرومیت

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال پنجم، شماره نوزدهم، پاییز ۱۳۹۶)
ارتباط مثبت و با متغیرهای کیفیت شغل، مدت اقامت در محله و سن ارتباط منفی
مشاهده شده است (Pearson & Breetzke, 2014: 288).

مبانی نظری پژوهش

نظم و انتظام

نظم به معنی ترتیب و نظام است (عمید، ۱۳۸۹). در اصطلاح لاتین واژه Discipline به معنی انضباط، نظم و ترتیب آورده شده است (آریان پور، ۱۳۷۸: ۳۷۹). نظم به معنای جمع کردن اجزاء مختلف بر یک شیوه و یک سبک و مرتب کردن آنها است؛ به عبارت دیگر قرار دادن هر جزء در یک جایگاه خاص و بر یک مبنای ویژه را می‌توان نظم نامید. انتظام که از واژه نظم گرفته می‌شود به معنای منظم شدن، نظم داشتن و نظم گرفتن است (فرهنگ لغت عمید و فرهنگ فارسی معین). هم‌چنین انتظام به مفهوم فعل و چیدن و قرار دادن اجزاء در یک سبک خاص است (کلهر، ۱۳۸۵). پژوهش‌های انجام شده، نشان می‌دهد که مسئله نظم و امنیت از گذشته‌های دور همواره یکی از دغدغه‌های انسان و جوامع بشری بوده و یکی از دلایل اصلی تن دادن به زیست جمعی، همین موضوع است. بدین ترتیب تأمین امنیت، انسان را به تأسیس نهاد ملی به نام دولت رهنمون ساخت تا بتواند در مقابل گذشتن از بخشی از حقوق و اختیارات فردی‌اش، به منافع حیاتی و مهم دست یابد، همین امر موجب شد تا زمینه انتقال جامعه انسانی از وضعیت طبیعی به وضعیت مدنی مهیا شود. از این زمان است که جامعه انسانی با حضور عنصر تازه و مقتدری به نام دولت، نظم تازه‌ای را تجربه می‌کند نظمی که توقع می‌رود بتواند امنیت مطلوب را برای احساس امنیت شهروندان به ارمغان آورد (افتخاری، ۱۳۷۹: ۲۵).

مفهوم امنیت

امنیت در لغت به معنای نداشتن دلهره و دغدغه است؛ بنابراین، معنای لغوی امنیت، رهایی از خطر، تهدید، آسیب اضطراب، هراس، نگرانی یا وجود آرامش، اطمینان، آسانی اعتماد بنیادین، ضامن است (ماندل، ۱۳۷۹: ۴۴). مفهوم امنیت قدمتی به وسعت تاریخ بشر دارد و از جهتی بر مفهوم اجتماع و جامعه تقدم دارد. این مفهوم به تدریج و با

توسعه بشری تحول و ابعاد تازه‌ای یافته است، به گونه‌ای که امروزه امنیت را در توسعه و نه اسلحه سراغ می‌گیرند.

امنیت انتظامی

اصطلاح امور انتظامی از واژه یونانی پولیتیا مشتق می‌گردد که به معنای اصل سازمان دهنده درونی و یا نظام‌نامه‌ای است که سنگ بنای زندگی عمومی در یک دولت‌شهر را تشکیل می‌دهد که در زبان جدید چیزی نزدیک به عملکرد اجتماعی-سیاسی است که در جامعه اعمال می‌شود (Van Steden, 2007: 11).

امنیت انتظامی مفهومی است که از دو واژه امنیت به معنای سلبی آن یعنی «عدم تهدید منافع حیاتی و ارزش‌های یک واحد سیاسی» و انتظام به معنای «ساماندهی یک محیط و تنظیم عوامل و مقررات در یک جامعه یا محیط در تعامل میان دولت و مردم» ترکیب می‌شود. امنیت انتظامی در یک جامعه از یک‌سو از امنیت افراد جامعه ناشی می‌شود و از سوی دیگر از وجود یک سیستم و سامانه نظم ده در جامعه ریشه می‌گیرد.

بنابراین، امنیت فردی و انسانی، در امنیت انتظامی جایگاه خاصی خواهد داشت و ویژگی‌های امنیت انسانی و فردی تفسیرکننده شاخص‌های امنیت انتظامی خواهد بود و چون متولی اصلی امنیت انتظامی، پلیس هر کشور است. بر این مبنا، آنچه می‌تواند در حوزه امنیت فردی و انسانی تأمین‌کننده امنیت احاد اجتماع باشد، می‌تواند وظیفه و مأموریت‌های اصلی و عمده پلیس و نیروی انتظامی را در سطح جامعه تعریف کند. پس امنیت انتظامی از یک‌سو هر آنچه را که به نظم و انتظام مربوط می‌شود را شامل شده و از سوی دیگر آنچه را که به نحوی به امنیت افراد و اجتماع مربوط می‌شود را در بر خواهد داشت. از آن لحاظ این مفهوم دست‌کم دو مقوله امنیت فردی و جمعی را در خود جمع کرده و به هرکدام در سطحی از اجتماع و در چارچوب امنیت داخلی می‌پردازد (کلهر، ۱۳۸۸: ۱۰۱). از این جهت، امنیت انتظامی را باید مقوله‌ای دانست که بخش‌هایی از سطوح دیگر امنیت را دربر می‌گیرد.

مقوله‌های امنیتی در امنیت انتظامی

الف. امنیت انسانی

امنیت انسانی از مفاهیم نوظهور در مباحث امنیتی است. این مفهوم به معنی آزادی از ترس و احترام به کرامت انسانی برای مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی است. در این مفهوم اهمیت به افراد داده می‌شود و درعین حال هدف، تنها قرار دادن فرد، در کانون جهان‌بینی فکری نیست، بلکه حفظ حداقل‌های زندگی و شأن آبرومندانه انسان با هر اندیشه و آرمانی است. به تعبیر نلسون ماندلا مردم عادی نیاز به فرصت ساده، برای زندگی آبرومندانه، سرپناه مناسب و غذا برای خوردن، امکان مراقبت از فرزندان و زندگی محترمانه، آموزش مناسب برای تأمین مخارجشان، بهداشت و دسترسی به شغل دارند (زندى، ۱۳۸۷: ۵۷۶). امنیت انسانی دو جنبه عمده دارد: نخست ایمنی در برابر تهدیدهای همیشگی نظیر گرسنگی، بیماری و افسردگی و دوم معنای مراقبت در برابر اختلال‌های آسیب‌رسان و ناگهانی چه در منزل، محل کار یا در اجتماع (Rose, 2006: 89). امنیت انسانی در مراتب متفاوت خود، می‌تواند در شکل‌گیری مفهوم امنیت انتظامی نقشی ویژه داشته باشد.

ب. امنیت فردی

امنیت فردی مبین نگاه فردگرایانه به مفهوم امنیت است و کوشش دارد فرد را در محور امنیت قرار دهد. در این نگاه که به‌طور کلی از اصحاب قرارداد اجتماعی به عاریه گرفته شده، دولت شکل می‌گیرد تا امنیت فردی که در شرایط طبیعی قابل حصول نبوده، به دست آید بنابراین دولت باید ضامن امنیت فردی باشد (Buzan, 2008: 74). در سطح امنیت فردی سه مقوله (امنیت جانی)، (امنیت مالی) و (امنیت روانی) مطرح می‌شود.

از مهم‌ترین اولویت‌های امنیت جانی می‌توان ضرب و جرح جزئی، ضرب و جرح‌های شدید، قطع عضو، قتل، تجاوز به عنف و تجاوز به کودکان، آدم‌ربایی و بچه دزدی، قاچاق زنان و کودکان، ناتوان‌سازی‌های جسمانی، آلوده‌سازی‌های بدنی، آسیب‌رسانی‌های بدنی را نام برد.

از اولویت‌های دیگر و در درجه بعد از اولویت جانی برای افراد و احاد اجتماع، امنیت در حوزه مالی و اقتصادی است. طبیعی است که مردم پس از جان و امنیت جانی خود، بیش از هر چیز دیگری به مایملک خود می‌اندیشند.

از دیگر ابعاد امنیت فردی، امنیت روانی است. امنیت روانی به بخشی از حیات انسان در وضعیت فردی و جمعی بازمی‌گردد که می‌تواند امنیت ابعاد دیگر را تحت تأثیر قرار دهد. در برخی آثار گفته شده است که امنیت روانی در برابر امنیت جسمانی یا در کنار آن قابل تعریف است. آن‌ها امنیت جسمانی را معادل برآوردن نیازهای غذایی و سلامتی دانسته‌اند و امنیت روانی را معادل برآوردن نیازهای روحی مانند احساس تعلق، احساس امنیت و احساس محبت به یکدیگر برشمرده‌اند (کلهر، ۱۳۸۸: ۱۰۸).

ج. امنیت اجتماعی

نوع دیگر امنیت، امنیت اجتماعی است. امنیت اجتماعی نسبت نزدیکی با مفاهیم نظم اجتماعی، هویت اجتماعی، همبستگی اجتماعی و درنهایت، اعتماد اجتماعی دارد. در این رابطه، جوامع زمانی از امنیت اجتماعی برخوردارند که هویت آن‌ها مورد تهدید واقع نشود و بقای جامعه دچار مشکل نگردد (زندی، ۱۳۸۶: ۱۷۵). در سطح امنیت اجتماعی نیز می‌توان از (امنیت جماعتی و گروهی)، (امنیت اقلیت‌ها و قومیت‌ها) و (امنیت حرکت‌های جمعی) نام برد.

مراد از امنیت جماعتی و گروهی، بیش از هر چیز به نحوه امنیت بخشی از جامعه بازمی‌گردد که دارای منافع و یا علایق مشترک در زمینه‌ای خاص هستند. هرگونه تزلزل در امنیت گروه‌های اجتماعی و جماعت‌های خاص و گروه‌های دارای خرده‌فرهنگ‌های تازه ظهور یافته، ممکن است به سرعت به کل تسری یافته و یک سامانه انتظام بخش را با بحران‌های غافلگیرکننده روبه‌رو کند.

مدیریت نوین روستایی

مدیریت جدید روستایی، بر ظرفیت‌های جوامع محلی، به اداره دقیق مکان و بهره‌برداری از منابع آن متکی است. در مقطع کنونی با جهانی‌شدن ارتباطات و تمرکز سرمایه‌ها، کارکرد دقیق توسعه روستایی محلی، مبارزه در مقابل احساسات نومیدی و فردگرایی است. مجموعه مدیریت باید با ارائه راه‌کارهای مفید و ابتکار در عمل برای سازندگی سرزمین تلاش کند (مطیعی لنگرودی، ۱۳۸۲: ۲۲۹). مدیریت محلی باید درک توسعه محلی، بروز ابتکارها، جمع‌گرایی و مشارکت در امور را آموزش دهد. یک مدیریت محلی کارا، فکر کردن در محیط را می‌پروراند و عامل تحلیل مشکلات اقتصادی، اجتماعی

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال پنجم، شماره نوزدهم، پاییز ۱۳۹۶)

و زیست‌محیطی فضاها را می‌آموزد و تمامی این موارد با توانمندی‌های جمعی میسر می‌شود. مدیریت همراه با استفاده از روش‌های علمی و صلاحیت‌دار در تطابق با محیط‌زیست اقتصادی، به‌طور مستمر در تغییر و نوآوری است. این روش مدیریتی مدام در جستجوی کسب قدرت و جایگاه برای جوامع محلی است تا یک نظم اجتماعی جدید را برای روستاها ایجاد نماید و تقسیم بسیار عادلانه قدرت و منافع توسعه در محل فراهم شود. منظور از مدیریت محلی در این پژوهش، تشکیلاتی است که به دنبال تصویب قانون تشکیلات و وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران در سال ۱۳۷۵ و نیز قانون تأسیس دهیاری‌های خودکفا در روستاهای کشور در سال ۱۳۷۷ در عرصه مدیریت روستایی کشور به وجود آمده است. طبق قانون شورا به‌عنوان نهاد تصمیم‌گیر، برنامه‌ریز و سیاست‌گذار و دهیاری به‌عنوان بازوی اجرایی شورا و مسئول اجرای امور روستا شناخته شده است (بدری و موسوی، ۱۳۸۸).

کارکرد مدیریت روستایی

کارکرد مدیریت روستایی را می‌توان در چهار زمینه برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، اداره و کنترل خلاصه نمود که به‌صورت حلقه ابعاد مختلف کارکرد مدیریت روستایی به یکدیگر پیوند داشته و خلل در یکی از زمینه‌ها دیگر عرصه‌ها را نیز دچار مشکل خواهد کرد. هرچند که ممکن است برخی از زمینه‌ها کم‌رنگ باشد؛ اما تمامی عرصه‌های فوق را در حیطه مسائل عمومی روستا شامل می‌شود. بررسی تفصیلی هر یک از ابعاد فوق و ارائه سازوکار لازم برای اجرای ابعاد گسترده وظایف مدیریت روستایی، وظیفه مناسب‌تری را برای تحقق توسعه روستایی فراهم می‌نماید (فیروز نیا، ۱۳۸۶: ۴۱).

شکل شماره (۱): کارکرد مدیریت روستایی (منبع: فیروز نیا، ۱۳۸۶: ۴۱).

روش پژوهش

پژوهش حاضر با استفاده از روش توصیفی^۱ تحلیلی و به روش کمی به بررسی نقش مدیریت محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی واقع در بخش آفتاب تهران پرداخته است. این پژوهش مبتنی بر روش پیمایشی بوده و از پرسشنامه به‌عنوان ابزار گردآوری اطلاعات استفاده شده است. جامعه آماری در این پژوهش مشتمل بر دو گروه، ساکنین روستایی و مدیران محلی می‌باشند. به‌منظور برآورد حجم نمونه گروه اول از روش نمونه‌گیری کوکران استفاده شد. به‌منظور ارزیابی عملکرد مدیران محلی در مدیریت انتظامی، تعداد ۳۷۵ نفر از روستاییان به‌صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده مورد پرسشگری قرار گرفتند. هم‌چنین به‌منظور ارزیابی میزان توانایی مدیران محلی در مدیریت انتظامی، تعداد ۳۱ نفر از دهیاران و اعضای شورای اسلامی روستاهای موردنظر مورد پرسشگری قرار گرفتند. برای سنجش اعتبار روایی، با استفاده از روایی صوری، نظرات اساتید راهنما و مشاور، بررسی و پایایی آن با استفاده از آزمون کرونباخ در محیط نرم‌افزاری SPSS معادل ۰.۸۴۱ تعیین شد که گویای هماهنگی و پایایی بالای داده‌ها است. در تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آزمون‌های آماری توصیفی و استنباطی در نرم‌افزار SPSS استفاده شده است. در سطح آمار توصیفی، از میانگین‌گیری و درصدگیری؛ و در سطح آمار استنباطی، برای بررسی ارتباط میان متغیرها از ضریب همبستگی اسپیرمن، آزمون رگرسیون چند متغیره و آزمون t بهره‌گیری شده است.

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال پنجم، شماره نوزدهم، پاییز ۱۳۹۶)

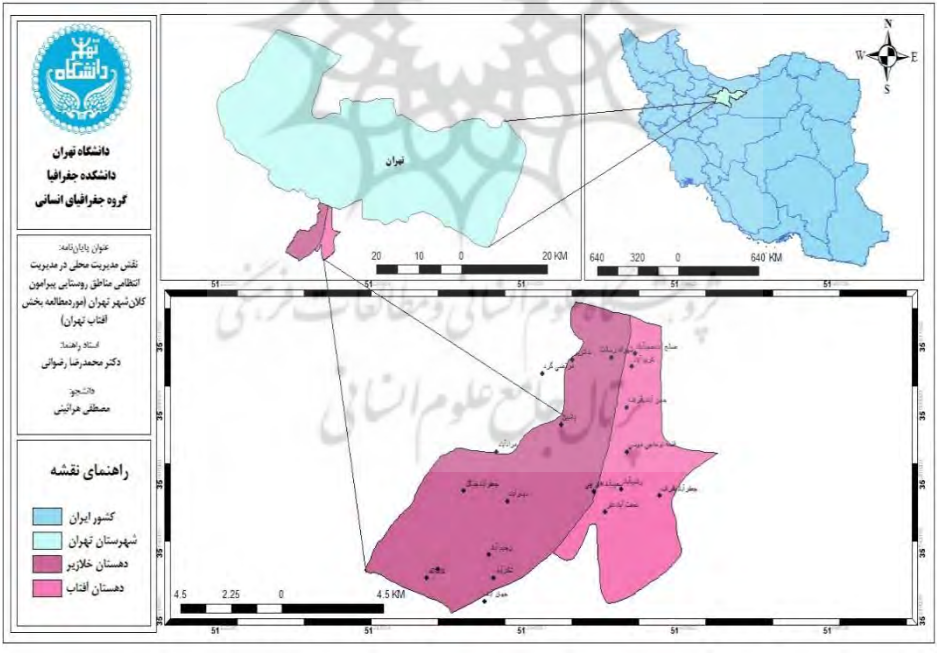
جدول شماره (۱): شاخص‌ها و متغیرهای عملکرد مدیریت محلی و مدیریت انتظامی مناطق روستایی

مفهوم	شاخص	گویه	تعداد
	برنامه‌ریزی امور انتظامی	برنامه‌ریزی جهت برقراری عدالت اجتماعی، تلاش برای رفع اختلافات افراد و محلات و حکمیت میان آن‌ها، حفظ بیت‌المال و اموال عمومی روستا، برنامه‌ریزی جهت برقراری عدالت اجتماعی میان محلات روستا، دقت عمل در شکایات مردمی، برنامه‌ریزی برای جلوگیری و تقلیل خسارات ناشی از حوادث طبیعی و ناامنی ناشی از آن، برنامه‌ریزی جهت رعایت نظم و انضباط در اداره امور انتظامی، انجام اقدامات پیشگیرانه در راستای جلوگیری از سرقت تجهیزات و اموال روستا.	۸
		فراهم نمودن زمینه مشارکت و جلب همکاری مردم در جهت ارتقاء امنیت انتظامی، توجه به نظرات مردم در اداره عمومی روستا، ایجاد اتحاد و انسجام میان ساکنان برای دوری از نزاع و کشمکش، کمک‌رسانی و امداد در مواقع بحرانی و اضطراری.	۴
مدیریت انتظامی	نظارت و کنترل	حفظ نظم عمومی روستا، پیگیری شکایات اهالی روستا از ادارات حوزه مربوط از طریق مقامات مسئول، نظارت بر اجرای مقررات عمومی روستا، احترام به حقوق شهروندی روستاییان و مقابله با تعرض و توهین به یکدیگر، نظارت بر حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرانی، کنترل و برخورد با ساخت‌وساز غیرمجاز و تغییر کاربری اراضی.	۶
	همکاری با نیروهای انتظامی	همکاری با نیروهای انتظامی جهت برقراری امنیت و نظم عمومی، همکاری با نیروهای انتظامی جهت اجرای مقررات خدمت وظیفه عمومی، تأمین فضا برای استقرار نیروهای انتظامی در روستا (ثابت و سیار)، شناسایی و معرفی مجرمین به نیروهای انتظامی.	۴
	پاسخگویی و شفافیت	در دسترس بودن مدیریت محلی، برخورد توأم با احترام با اهالی روستا، اعلان فرمان‌ها و قوانین و مقررات عمومی، سرعت عمل در پاسخگویی به نیازهای امنیتی و انتظامی مردم، مسئولیت‌پذیری در هنگام وقوع حوادث غیرمترقبه.	۵
		ساختار، تشکیلات، قوانین و مقررات	داشتن نیروهای متخصص، ارتباط و تعامل با بخش‌داری و فرمانداری در زمینه مدیریت انتظامی، تعامل با مسئولان سایر دستگاه‌های دولتی در زمینه مسائل امنیتی و انتظامی، وجود آئین‌نامه‌هایی برای همکاری مدیریت محلی با نیروی انتظامی، توانایی قانونی در مقابله با جرائم، وجود قوانین و دستورالعمل‌های مناسب و شفاف برای مدیریت انتظامی بحران، وجود قوانین مناسب برای تفویض اختیار به شورا.
توانایی مدیریت محلی	منابع مالی	بهره‌مندی از کمک‌های مالی نیروی انتظامی، بهره‌مندی از کمک‌های مالی بخش‌داری و فرمانداری در زمینه امنیت انتظامی، بهره‌مندی از کمک‌های مالی سایر نهادهای دولتی مرتبط با این زمینه.	۳
		دانش و آگاهی	آگاهی و دانش نسبت به قوانین و مقررات انتظامی، شرکت در کلاس‌های آموزشی مرتبط با مدیریت انتظامی، وجود آمادگی جسمی و ذهنی جهت مقابله با حوادثی که از قبل پیش‌بینی نشده‌اند (از طریق آموزش و انجام مانورهای مختلف).
	امکانات و تجهیزات	برخورداری از تجهیزات و امکانات لازم، ارائه پیشنهاد جهت رفع کمبودها، نارسایی‌ها و نیازهای انتظامی به مقامات ذی‌ربط، دسترسی به اطلاعات خطر و ضوابط طرح‌های مدیریت انتظامی.	۳

منبع: نگارندگان، ۱۳۹۶

قلمرو و محدوده پژوهش

بخش آفتاب یکی از بخش‌های شهرستان تهران واقع در استان تهران است که از نظر موقعیت جغرافیایی در ناحیه‌ای هموار و به طور تقریبی مسطح در جنوب شهر تهران قرار گرفته است. این بخش در سال ۱۳۸۴ از ترکیب تعدادی از روستاهای شهرستان‌های اسلامشهر و ری در حاشیه ضلع جنوبی اتوبان آزادگان تشکیل گردیده و دارای حدود ۱۸۰ کیلومترمربع وسعت دارد. این بخش از شمال به اتوبان آزادگان، از شرق به چهاردانگه و اسلامشهر، از جنوب به اسلامشهر و کهریزک و از غرب به باقرشهر و ری منتهی می‌گردد. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری، بخش مورد مطالعه مشتمل بر دو دهستان به نام‌های دهستان خلایزیر و دهستان آفتاب بوده و دارای (۲۳) آبادی است که (۱۴) روستا دارای شورای اسلامی و دهیاری است. بنا بر سرشماری مرکز آمار ایران، جمعیت آن در سال ۱۳۹۰ برابر با ۲۸۴۰۲ نفر و ۷۸۱۱ خانوار بوده (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰) که در حال حاضر (۱۳۹۵) جمعیت آن حدود ۴۵۰۰۰ نفر تخمین زده می‌شود (بخشداری آفتاب، ۱۳۹۵).

شکل شماره (۲): موقعیت جغرافیایی بخش آفتاب تهران، منبع: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۳.

یافته‌های پژوهش

جامعه آماری این پژوهش مشتمل بر دو گروه، ساکنین روستایی و مدیران محلی می‌باشند. بررسی خصوصیات فردی روستاییان نشان‌دهنده آن است که از کل روستاییان پاسخگو (۳۰٪) را زنان و (۷۹٪) را مردان تشکیل می‌دهند. بیشترین تعداد پاسخ‌گویان (۳۰٪) بالای ۶۰ سال دارند، (۱۶٪) از پاسخ‌دهندگان بی‌سواد و (۱۶٪) از پاسخ‌دهندگان دارای تحصیلات ابتدایی، (۱۶٪) دارای مدرک سیکل، (۲۳٪) از پاسخ‌گویان دارای تحصیلات متوسطه، (۱۶٪) دارای مدرک فوق‌دیپلم و (۹٪) از پاسخ‌گویان تحصیلات لیسانس و (۸٪) از پاسخ‌گویان دارای مدرک تحصیلی فوق‌لیسانس و بالاتر دارند. (۴۴٪) جامعه آماری شاغل‌اند. مدت سکونت اغلب پاسخ‌گویان (۴۹٪) بین (۵) الی (۱۰) سال بوده است. درآمد (۳۰٪) از پاسخ‌گویان زیر یک میلیون تومان بوده است.

هم‌چنین بررسی خصوصیات فردی مدیران محلی نشان‌دهنده آن است که از مجموع کل مدیران روستایی، (۲۵٪) تحصیلات ابتدایی، (۲۵٪) تحصیلات راهنمایی، (۹٪) دارای تحصیلات متوسطه و (۱۹٪) از مدیران محلی دارای تحصیلات دانشگاهی لیسانس و بالاتر هستند. میانگین سنی مدیران محلی، ۵۲ سال است.

بررسی عملکرد مدیریت محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی

یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهند که در مجموع عملکرد مدیران محلی در زمینه مدیریت انتظامی وضعیت به نسبت مناسبی دارد. میانگین (۳۰٪) نشان‌دهنده ارزیابی به‌طور تقریبی متوسط روستاییان از عملکرد مدیریت محلی در زمینه مدیریت انتظامی در سطح روستاهای منطقه است. بین شاخص‌های عملکرد مدیران محلی، وضعیت میانگین برنامه‌ریزی امور انتظامی (۳۰٪)، بسیج منابع و امکانات (۲۷٪)، نظارت و کنترل (۳۱٪)، همکاری با نیروهای انتظامی (۱۷٪)، پاسخگویی و شفافیت (۱۹٪) است.

جدول شماره (۲): عملکرد مدیریت محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی به تفکیک شاخص‌ها
از نظر مردم محلی

رتبه	انحراف معیار	میانگین	شاخص	متغیر
۴	۰,۶۵۲	۳۰۱	برنامه‌ریزی امور انتظامی	عملکرد مدیریت محلی
۵	۰,۶۶۵	۲۷۹	بسیج منابع و امکانات	
۳	۰,۶۱	۳۱۵	نظارت و کنترل	
۲	۰,۸۰۸	۳۱۷	همکاری با نیروهای انتظامی	
۱	۰,۵۳۱	۳۱۹	پاسخگویی و شفافیت	
-	۰,۵۱۲	۳۰۹	جمع	

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۶

تحلیل اثرگذاری مدیران محلی بر مدیریت انتظامی مناطق روستایی

یافته‌های پژوهش حاصل از بررسی مدل رگرسیون چند متغیره به روش Enter نشان دادند که میزان همبستگی محاسبه‌شده بین عملکرد مدیران محلی و مدیریت انتظامی (۰,۸۷۶) بوده است. از این رو می‌توان پذیرفت که بین مجموعه شاخص‌های عملکرد مدیریت محلی (برنامه‌ریزی امور انتظامی، بسیج منابع و امکانات، نظارت و کنترل، همکاری با نیروهای انتظامی، پاسخگویی و شفافیت) به‌عنوان متغیر مستقل و مدیریت انتظامی به‌عنوان متغیر وابسته، همبستگی مناسب و قوی وجود دارد. برای بررسی مستقل بودن باقی‌مانده‌ها از آماره دوربین واتسون استفاده شد و مقدار آن در فرضیه موردنظر برابر با (۱,۵۱) به دست آمد؛ بنابراین، باقیمانده‌ها مستقل از یکدیگر ارزیابی شدند.

جدول شماره (۳): تبیین مدیریت انتظامی از طریق عملکرد مدیران محلی در منطقه (مدل برازش رگرسیونی)

نتیجه	Change Statistics			Std. Error of the Estimate	Adjusted R Square	R Square	R	
	Durbin-Watson	R Square Change	F Change					Sig. F Change
همبستگی قوی	۱,۵۱	۰,۷۶۸	۲۴۴,۴۵۲	۰,۰۰۰	۰,۳۳۵۹۲	۰,۷۶۵	۰,۷۶۸	۰,۸۷۶

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۶

بر اساس یافته‌های جدول شماره (۴) آزمون آماره F- که به‌منظور تأیید اعتبار و کیفیت برازندگی مناسب مدل رگرسیونی به کار می‌رود- نشان می‌دهد که سطح

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال پنجم، شماره نوزدهم، پاییز ۱۳۹۶)

معناداری برابر با ۰.۰۰۰ که از ۰.۰۰۰٪ کوچکتر است. از این رو فرض مبتنی بر معنادار بودن مدل برازش رگرسیونی چند متغیره تأیید می‌شود؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که مدل رگرسیون چند متغیره به کار گرفته شده در پژوهش حاضر که متشکل از پنج متغیر مستقل و یک متغیر وابسته است، مدل مناسب و خوبی است و تأثیرگذاری مجموعه متغیرهای مستقل را نیز که مشتمل است بر وظایف و عملکردهای مدیران محلی در حوزه مدیریت انتظامی مناطق روستایی تبیین می‌کند.

جدول شماره (۴): وضعیت معناداری اثرگذاری عملکرد مدیران محلی بر مدیریت انتظامی با آزمون

آماره F

نتیجه	Sig	F	Mean Square	df	Sum of Squares
بین گروهی	۰.۰۰۰	۱۸۱۵۵	۲۸۰۳	۴۶	۱۲۸۹۲۵
درون گروهی	-	-	۰.۱۵۴	۳۲۸	۵۰۶۳۷
جمع	-	-	-	۳۷۴	۱۷۹۵۶۲

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۶

یافته‌های جدول شماره (۴) نشان می‌دهد که با توجه به ضرایب استاندارد شده (Beta)، ضرایب همبستگی متفاوتی وجود دارند. در سطح معنی‌داری (۰.۰۵)، متغیرهای برنامه‌ریزی امور انتظامی، پاسخگویی و شفافیت، بسیج منابع و امکانات و همکاری با نیروهای انتظامی به ترتیب با مقادیر (۰.۷۳۸)، (۰.۳۰۹)، (۰.۷۲) و (۰.۹) بیشترین سهم و تأثیرگذاری را در تحلیل واریانس متغیر وابسته مدیریت انتظامی مناطق روستایی داشتند. متغیر مستقل نظارت و کنترل با مقدار (۰.۳) نتوانسته است از دیدگاه روستاییان تأثیر معنی‌داری در مدیریت انتظامی مناطق روستایی محدوده مورد مطالعه داشته باشد. لازم به ذکر است باید به سطح معنی‌داری با توجه به خطای معنی‌داری (۰.۰۵٪) توجه کرد.

جدول شماره (۵): میزان اثرگذاری عملکرد مدیران محلی بر مدیریت انتظامی مناطق روستایی

نتیجه	سطح معناداری	آماره T	ضریب استاندارد (Beta)	ضریب متغیر	متغیرهای مستقل
-	۰۰۰۱	۳۱۵۲	-	۱۱۳۳	مقدار ثابت*
اثرگذاری	۰۰۰۰	۱۵۶۳	۰۷۳۸	۰۷۸۴	برنامه‌ریزی امور انتظامی
اثرگذاری	۰۰۰۹	-۲۶۳۶	-۰۷۲	-۰۰۷۵	بسیج منابع و امکانات
بدون اثرگذاری	۰۵۱۱	-۰۶۵۷	-۰۳	-۰۰۳۴	نظارت و کنترل
اثرگذاری	۰۰۰۴	-۲۸۸۱	-۰۹	-۰۰۷۷	همکاری با نیروهای انتظامی
اثرگذاری	۰۰۰۰	۸۷۲۹	۰۳۰۹	۰۴۰۲	پاسخگویی و شفافیت

متغیر وابسته: مدیریت انتظامی منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۶

بررسی میزان توانایی مدیران محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی

هم‌چنین به‌منظور بررسی میزان توانایی مدیران محلی در مدیریت انتظامی در هر یک از شاخص‌های تبیین‌کننده سطح توانایی‌شان در مدیریت انتظامی موردبررسی قرار گرفته و برای سنجش آن، از آزمون T-test تک نمونه‌ای استفاده شده است. حد متوسط توانایی مدیران محلی در این پژوهش عدد سه است، در این صورت از مقادیر حد بالا و حد پایین استفاده شده که اگر هر دو حد بالا و پایین منفی باشد، میانگین از مقدار مشاهده شده بزرگ‌تر است. بدین ترتیب که سطح متوسط توانایی مدیران در هر یک از شاخص‌ها جهت محاسبه سطح عملکرد مدیریت محلی با این عدد شناسایی می‌شوند. بدین ترتیب ابتدا هر یک از شاخص‌ها موردبررسی قرار گرفته است. در آزمون T-test تک نمونه‌ای فرض H_0 حاکی از برابری پایداری با عدد سه (حد متوسط توانایی مدیران محلی) است و فرض H_1 حاکی از عدم برابری با حد متوسط در مدیریت انتظامی است. در جدول شماره (۶) که هر یک از شاخص‌های مدیریت انتظامی مدیریت محلی موردبررسی قرار گرفته است، نشان می‌دهد در شاخص‌های ساختار، تشکیلات، قوانین و مقررات با میانگین (۳۳۴)، دانش و آگاهی لازم در جهت مدیریت انتظامی با میانگین (۳۲۵) بالاتر از حد متوسط قرار دارد و نشان‌دهنده وضعیت مناسب توانایی مدیران است و در این شاخص‌ها مثبت ارزیابی می‌شود. شاخص‌های منابع مالی با میانگین (۲۳۵)، امکانات و تجهیزات موردنیاز در سطح پایین‌تر از سطح متوسط قرار گرفته است و وضعیت مطلوبی ندارند.

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال پنجم، شماره نوزدهم، پاییز ۱۳۹۶)

جدول شماره (۶): میزان توانایی مدیران محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی

حد متوسط توانایی مدیریت محلی در مدیریت انتظامی = ۳						
توانایی مدیریت محلی در مدیریت انتظامی	میانگین	مقدار t	درجه آزادی (df)	سطح معنی داری (sig)	اختلاف میانگین	فاصله اطمینان ۹۵% پایین ترین بالاترین
ساختار، تشکیلات، قوانین و مقررات	۳ ۳۴	۳ ۸۸۱	۳۰	۰ ۰۰۱	۰ ۳۴	۰ ۱۶ ۰ ۵۲
منابع مالی	۲ ۳۵	-۵ ۸۵۷	۳۰	۰ ۰۰۴	-۰ ۶۶	-۰ ۴۳ -۰ ۸۸
دانش و آگاهی لازم جهت مدیریت انتظامی	۳ ۲۵	۳ ۵۵	۳۰	۰ ۰۰۱	۰ ۲۵	۰ ۱۱ ۰ ۳۹
امکانات و تجهیزات موردنیاز	۲ ۷۳	-۳ ۱۲۳	۳۰	۰ ۰۰۰	-۰ ۲۷	-۰ ۴۵ -۰ ۰۹

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۶.

در نهایت، به منظور بررسی رابطه بین میزان تحصیلات و درآمد روستاییان و نظرات آن‌ها در خصوص میزان تأثیر مدیریت محلی در مدیریت انتظامی از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده گردید که نتایج این آزمون در جدول زیر درج شده است.

جدول شماره (۷): همبستگی متغیر سطح تحصیلات و درآمد جامعه مورد بررسی با عملکرد مدیریت محلی

متغیر	ویژگی عمومی روستاییان	ضریب همبستگی اسپیرمن	سطح معنی داری	نوع همبستگی اسپیرمن
عملکرد مدیریت محلی	سطح تحصیلات	۰,۱۶۰	۰,۰۰۲	-
	درآمد	-۰,۸۶	۰,۹۴	+

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۶.

بر اساس یافته‌های پژوهش ضریب همبستگی به دست آمده بین میزان تحصیلات و عملکرد مدیریت محلی مقدار (۰ ۱۶) به دست آمده و بین سطح تحصیلات روستاییان با عملکرد مدیریت محلی، رابطه معنادار در سطح (۰/۹۹) برقرار است. هم چنین طبق جدول شماره (۷)، ضریب همبستگی بین عملکرد مدیریت محلی با میزان درآمد، (۰ ۸۶-) به دست آمده است و از آنجایی که مقدار معیار تصمیم (۰ ۹۴) آمده است و بزرگ تر از (۰ ۰۵) است لذا ضریب همبستگی به دست آمده معنی دار نیست. بدین معنی

که بین میزان درآمد روستاییان با میزان رضایت از عملکرد مدیریت محلی در مدیریت انتظامی رابطه معنی‌داری برقرار نیست.

نتیجه‌گیری

به‌رغم آن‌که مسئله امنیت در هر جامعه یک مسئله پیچیده و دارای ابعاد متنوع و متعدد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است و سازمان‌ها و نهادهای مختلف انتظامی، قضایی، اجتماعی و فرهنگی در این زمینه دارای مسئولیت و وظایف رسمی و قانونی هستند ولی در تأمین این نیاز نباید از نقش و تأثیر مدیران محلی غافل شد. به همین منظور، این پژوهش باهدف شناسایی و بررسی نقش مدیریت محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی پیرامون کلان‌شهر تهران (مورد مطالعه: بخش آفتاب تهران) انجام شد. به‌طور خلاصه نتایج این پژوهش را می‌توان به‌صورت زیر بیان کرد:

بر اساس یافته‌های پژوهش، تاکنون دوره‌های مدیریت انتظامی و دوره‌های مرتبط با آن برای دهیاران و اعضای شوراهای اسلامی بخش آفتاب برگزار نشده است. هم‌چنین مدیران محلی مؤثرترین راه برای دریافت اطلاعات و آموزش‌های لازم در مورد آگاهی از قوانین و مقررات و جرم‌خیزی را رسانه‌های جمعی (۷۳٪) دانسته‌اند.

بررسی عملکرد مدیران محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی نشان داد که در مجموع عملکرد مدیران محلی در زمینه مدیریت انتظامی وضعیت به نسبت مناسبی دارد و میانگین (۳۰۹) نشان‌دهنده ارزیابی به‌طور تقریبی متوسط روستاییان از عملکرد مدیریت محلی در زمینه مدیریت انتظامی در سطح روستاهای منطقه بود. بین شاخص‌های عملکرد مدیران محلی، وضعیت میانگین برنامه‌ریزی امور انتظامی (۳۰۱)، بسیج منابع و امکانات (۲۷۹)، نظارت و کنترل (۳۱۵)، همکاری با نیروهای انتظامی (۳۱۷)، پاسخگویی و شفافیت (۳۱۹) بوده است. یافته‌های پژوهش حاصل از بررسی مدل رگرسیون چند متغیره به روش Enter نشان داد میزان همبستگی محاسبه‌شده بین عملکرد مدیران محلی و مدیریت انتظامی (۰۸۷۶) بوده است. از این‌رو می‌توان پذیرفت که بین مجموعه شاخص‌های عملکرد مدیران محلی (برنامه‌ریزی امور انتظامی، بسیج منابع و امکانات، نظارت و کنترل، همکاری با نیروهای انتظامی، پاسخگویی و شفافیت) به‌عنوان متغیر مستقل و مدیریت انتظامی به‌عنوان متغیر وابسته، همبستگی مناسب و

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال پنجم، شماره نوزدهم، پاییز ۱۳۹۶)

قوی وجود دارد. بررسی میزان توانایی مدیران محلی در مدیریت انتظامی مناطق روستایی بخش آفتاب تهران نشان داد در شاخص‌های ساختار، تشکیلات، قوانین و مقررات با میانگین (۳۳۴)، دانش و آگاهی لازم در جهت مدیریت انتظامی با میانگین (۳۲۵) بالاتر از حد متوسط قرار دارد و نشان‌دهنده وضعیت مناسب توانایی مدیران است و در این شاخص‌ها مثبت ارزیابی شد. شاخص‌های منابع مالی با میانگین (۲۳۵)، امکانات و تجهیزات موردنیاز در سطح پایین‌تر از سطح متوسط قرار گرفته و وضعیت مطلوبی ندارند. در بخش بعدی رابطه بین سطح تحصیلات و میزان درآمد با عملکرد مدیریت محلی با استفاده از آزمون همبستگی اسپیرمن موردبررسی قرار گرفت و نتایج نشان داد بین تحصیلات پاسخگویان با عملکرد مدیریت محلی رابطه معنی‌دار برقرار است و در رابطه با میزان درآمد تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

پیشنهاد‌های پژوهش

در پایان با در نظر گرفتن نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها و بررسی اهداف پژوهش، پیشنهادهایی در جهت افزایش توانمندی و عملکرد مدیران محلی در جهت مدیریت انتظامی مناطق روستایی ارائه می‌شود:

- ایجاد دوره‌های آموزشی مدیریت انتظامی برای مدیران محلی توسط نهادهای متولی امنیت به‌خصوص نیروی انتظامی؛
- استفاده از ظرفیت‌های اجتماعی مدیریت محلی جهت ارتقاء امنیت اجتماعی مناطق روستایی؛
- افزایش منابع مالی، امکانات و تجهیزات موردنیاز دهیاری‌ها و همکاری بیش‌ازپیش نیروی انتظامی با آن‌ها.

منابع

- افتخاری، اصغر (۱۳۷۹). خشونت و جامعه. تهران: نشر سفیر.
- افتخاری، اصغر (۱۳۸۱). تحلیل انتقادی امنیت. فصلنامه مطالعات راهبردی، شماره ۵، ۳۳۷-۳۵۷.
- افتخاری، اصغر؛ نصری، قدیر (۱۳۸۳). امنیت در اسلام (اقتراح). فصلنامه علوم سیاسی.
- آریان پور کاشانی، منوچهر (۱۳۷۸). فرهنگ لغت یک‌جلدی انگلیسی-فارسی. مشهد: انتشارات آستان قدس.
- بدری، سید علی؛ موسوی، سید عارف (۱۳۸۸). مدیریت نوین روستایی در جستجوی راه‌کاری مناسب برای توسعه دهیاری‌ها. چاپ اول. تهران: انتشارات اشتیاق نور.
- بوزان، باری (۱۳۷۸). مردم، دولت‌ها و هراس. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- جوینده، علی حیدر (۱۳۸۷). بررسی نقش و جایگاه دانشگاه آزاد اسلامی در امنیت اجتماعی و ارائه راهکارهای مدیریتی برای ارتقاء آن. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی. تهران: واحد تهران مرکزی.
- حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۹۵). مقدمه‌ای بر روش پژوهش در علوم انسانی. سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها. تهران: انتشارات سمت.
- دربان آستانه، علیرضا (۱۳۹۳). ارزیابی و تحلیل احساس امنیت روستاییان نواحی مرزی (مورد مطالعه: استان ایلام). فصلنامه برنامه‌ریزی فضایی (جغرافیا)، سال چهارم، شماره چهارم، ۱۲۹-۱۵۶.
- رضوانی، محمدرضا (۱۳۸۳). مقدمه‌ای بر برنامه‌ریزی توسعه روستایی در ایران. تهران: نشر قومس.
- رضوانی، محمدرضا (۱۳۸۶). مدیریت نهادهای محلی، ماهنامه دهیاری‌ها، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور. شماره ۲۱، خرداد ۸۶.
- زندی، داود (۱۳۸۷). چشم‌انداز امنیت انسانی در خاورمیانه سده بیست یکم. فصلنامه مطالعات راهبردی، شماره ۴۱.
- صارمی، حمیدرضا (۱۳۸۹). تحلیل نقش مسائل اجتماعی در ناامنی شهرها از دیدگاه اسلام. نشریه هویت شهر، سال چهارم، شماره ۶، ۱۰۷-۱۱۸.
- صالحی امیری، سید رضا؛ افشاری نادری، افسر (۱۳۹۰). مبانی نظری و راهبردی مدیریت ارتقای امنیت اجتماعی و فرهنگی در تهران. فصلنامه راهبرد، شماره ۵۹، سال بیستم، ۴۹-۷۶.

- پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال پنجم، شماره نوزدهم، پاییز ۱۳۹۶)
- عبادی نژاد، سید علی؛ امینی، داود (۱۳۹۴). مبانی جغرافیای انتظامی. چاپ اول. تهران: پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا.
- عمید، حسن (۱۳۷۹). فرهنگ فارسی عمید. چاپ بیست و یکم، جلد اول. تهران: موسسه انتشارات امیرکبیر.
- کارگر، بهمن (۱۳۸۸). فضا، جامعه و امنیت اجتماعی در حاشیه جنوبی کلان‌شهر تهران مورد مطالعه: اسلامشهر. رساله دکتری دانشگاه شهید بهشتی. دانشکده علوم زمین، رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری.
- کارگر، بهمن؛ بحیرایی، حمید (۱۳۹۴). جغرافیای امنیتی و انتظامی. چاپ اول. تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.
- کلهر، رضا (۱۳۸۸). درآمدی بر امنیت انتظامی. تهران: پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا.
- کلهر، رضا (۱۳۸۵)، اطلاعات استراتژیک و تصمیم‌گیری در حوزه امنیت ملی. فصلنامه مطالعات راهبردی، شماره ۲۸.
- کوهی، کمال؛ بهشتی، محمدباقر؛ دعاگویان، داود؛ محمد نژاد، شمس (۱۳۹۲). تبیین مؤلفه‌های امنیتی مؤثر بر گرایش سرمایه‌گذاران به مهاجرت. فصلنامه پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال دوم، شماره پیاپی ۶، شماره دوم، ۹۹-۱۱۶.
- ماندل، رابرت (۱۳۸۷). چهره متغیر امنیت ملی، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- مایکل وودز (۱۳۹۰). جغرافیای روستایی. ترجمه دکتر محمدرضا رضوانی و صامت فرهادی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- مرکز آمار ایران (۱۳۹۰)، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن، شهرستان تهران.
- مطیعی لنگرودی، سیدحسین (۱۳۸۲). برنامه‌ریزی روستایی با تأکید بر ایران. مشهد: انتشارات جهاد دانشگاهی.
- نایب پور، محمد؛ کیانی، جواد؛ ربانی، طاها (۱۳۹۵). نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت شهروندان در مناطق مرزی؛ مورد مطالعه: شهر مرزی سرخس. فصلنامه علوم و فنون مرزی، سال هفتم، شماره ۱۶. ۶۹-۹۰.

– وفادار، حسین؛ رئیسی وانانی، رضا (۱۳۹۰). امنیت انتظامی و سند چشم‌انداز ۱۴۰۴. فصلنامه نظم و امنیت انتظامی، سال چهارم، شماره ۲، ۱۱۳-۱۳۲. تهران: پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا.

- Bilgin, Pinar (2003), Individual and Societal Dimensions of Security, Bilkent University Turkey, Department of International Relation, International Studies Review.5
- Bilgin, Pinar (1999), "Security Studies: Teory/Practice , Department of International Politics, University of Wales, Aberystwyth, Vol. XII, No. 2
- Buzan, Barry (2000), Security Studies: Beyond Strategy .
- Karakus, Onder; Edmund F. McGarrell, Oguzhan Basibuyuk, (2010) Fear of crime among citizens of Turkey, Journal of Criminal Justice 38, pp: 174° 184
- Pearson, Amber L. and Gregory D. Breetzke, (2014) The Association between the Fear of Crime, and Mental and Physical Wellbeing in New Zealand, DOI 10.1007/s11205- 013- 0489- 2
- Pinar, Bilgin (2003), Individual and Societal Dimension of Security, international studies review, No. 50.
- Ratcliffe, Jerry H, (2006), the hotspot matrix: a framework for the spatio-temporal targeting of crime redudcation, police practice and research.
- Rose & Hitch (2006) GPs for GIS school of surveying University of N.S.W, Sydney.
- Shepherd, Laura and Jutta Weldes (2008), Security: The state of Being Free from Danger? In Globalization and Enviromental Challenges: Reeobeptualizing Secutity in 21th Century, Hexan Series on Human and Enviromental Security and Peace. Heidelberg: Springer Berlin
- Van Steden, Ronald (2007), Privatizing Policing Amesterdam, Legal Publication.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی